

Ovidi en el record

Antoni Miró

EXPOSICIÓ HOMENATGE

CAT, TRADICIONARIUS, BARCELONA
LA TORNA, BARCELONA
ALMOINES, (LA SAFOR)
BARX, (LA VALLDIGNA)
BENIFAIRO DE LA VALLDIGNA
GUARDAMAR, (LA SAFOR)
PALMERA, (LA SAFOR),
POTRIES (LA SAFOR)
ROQUETES (EL BAIX EBRE)

I T I N E R A N T
2 0 0 5

MIQUEL JOAN / MIQUEL PUJADO

OVIDI EN EL RECORD

Antoni Miró

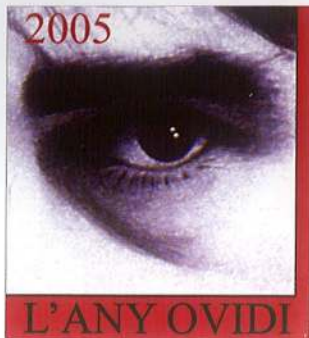
EXPOSICIÓ HOMENATGE

HÈCTOR-OVIDI.2005
(Acrílic s/ llenç i fusta, 200x85x41)

CAT, TRADICIONARIUS, BARCELONA / LA TORNA, BARCELONA / ALMOINES, (LA SAFOR)
BARX, (LA VALLDIGNA) / BENIFAIRÓ DE LA VALLDIGNA / GUARDAMAR, (LA SAFOR)
PALMERA, (LA SAFOR) / POTRIES, (LA SAFOR) / ROQUETES, (EL BAIX EBRE)

ORGANITZA: ESPAI PAÍS VALENCIÀ, BARCELONA.

© DELS AUTORS
© AMB-DISENY
© CENTRE OVIDI MONTLLOR
DIPÒSIT LEGAL A-424-2005

 IMPRESSORS • EDITORS - Tel 96 5544799

www.antonimiro.com
art@antonimiro.com

T O T R E C O R D A N T L ' O V I D I

No ho sé ara exactament, però gairebé amb certesa que vaig escoltar l'Ovidi per primera vegada al programa "Cantando en catalán", una emissió dels anys 70 de Ràdio Peninsular a Barcelona que s'esmunyia per la mar fins a la Vallidigna. S'hi emetien les seues primers cançons -"La fera ferotge", "Gola Seca" o "Sol d'estiu"- i les enregistrava amb un cassette per gaudir-ne després. Era temps dels "Setze jutges", dels primers vinils del Llach, Pi de la Serra, Raimon, Maria del Mar Bonet, Guillem d'Efach... Aquells sons portaven els ventijols de la llibertat que s'albirava.

De l'Ovidi impressionava la socarraneria tan valenciana que destil·laven les cançons, el joc de paraules dels textos i, sobre tot, la veu. Una veu capaç d'emprar en només una cançó infinitat de registres: serietat, complaença, ironia, sorpresa, demanda... Per copsar-ho escolteu "Sí, senyor" o "Sol d'estiu", l'eterna aspirant a "cançión del verano", com reconeixia irònic i burleta l'Ovidi en interpretar-la als recitals.

El vaig veure en directe per primera vegada quan presentava el LP "Un entre tants". Potser a Gandia? Barba d'uns dies, cabells llargs i vestit tot de negre, omplia amb magnetisme i força l'escenari. Es posava de seguida el públic a la butxaca. La gesticulació precisa, la ganyota o el somriure, el moviment del braç enlairant la mà per sobre el cap de manera justa, com si recités, per recolzar la interpretació de les cançons. Damunt de l'escenari, al caliu d'un públic que l'estimava, trobaves l'actor, el cantant a l'artista compromés amb el seu poble, amb la seua llengua, amb la seua gent.

He estimat l'Ovidi, i no em vull estar de dir que vaig tindre la sort d'assistir a molts dels seus recitals a les comarques centrals. A les actuacions es mostrava sempre ferm i reivindicatiu, lluitador incansable pel seu i nostre País Valencià, per la llibertat i l'Estatut d'Autonomia.

Com a cantant, ens deixava mostra de la seua vàlua amb joies com "A Alcoi", "De manars i garrotades", "Bont vent.. i barca nova" fins arribar a "Coral romput" on posa veu al poeta Vicent Andrés Estellés. I com a actor, amb memorables interpretacions a pel·lícules com "Con el culo al aire", "Furtivos" o "La verdad sobre el caso Savolta".

L'arribada de la democràcia per la qual tant va lluitar l'Ovidi, li va suposar temps d'oblits, de girades d'esquena i l'arronsar d'espatlles d'aquells que tant li havien d'agrair. A l'Ovidi no se l'escoltava a la ràdio ni se'l veia a la televisió autonòmica, i fins i tot, el seu nom desapareixia de recitals i actes culturals que, feia només uns anys, era impensable es poguessen celebrar sense la seua presència.

De tot això en vaig parlar una bona estona amb l'Ovidi a l'homenatge al poeta de Tavernes i "Premi Octubre", Joan Vicent Clar. Era a finals del maig del 1993 i l'actor i cantant d'Alcoi va desgranar, un darrer l'altre, amb la mestria que el caracteritza, els poemes de Clar. Magistral fou la recitació del poema "Anecdari dels fems i l'art relatiu en una única escena caòtica", fet a la seua mesura exacta. Era l'última vegada que el vaig veure actuar en directe.

L'Ovidi confessava mostrar-se satisfet per estar a Tavernes, recordant que ja havia visitat la Vallidigna amb ocasió d'un dels aplecs dels primers anys democràtics. Estudiava la incorporació de poemes de Clar als pròxims treballs discogràfics. Afirmava que havia trobat en l'obra del valler molta musicalitat i cadència i això, remarcava, són factors necessaris per a musicar.

Volia enllestir un nou treball el següent mes de juny. L'Ovidi va empitjorar de la malaltia que ja se li notava a Tavernes, i a l'any 1995 ens deixava davant la indiferència de tants i tants que, anys enrere, afirmaven ser els seus amics.

Han passat 10 anys i res no ha canviat gaire. L'Ovidi continua essent un dels grans valencians oblidats. Fa goig comprovar que hi ha valencians que tenim present l'Ovidi a la memòria i, més encara que ajuntaments de la Safor-Vallidigna enllestesquen la tasca de fer-los-el arribar als seus veïns.

Segur, segur que l'Ovidi hagués fet quelcom semblant. Afirmava a "Les meues vacances" que, fins i tot després de la reencarnació, sempre el trobarien "de part dels bons". Per sempre, Ovidi!

Miquel Joan

OVIDI MONTLLOR: LA PARAULA, EL GEST, LA IMATGE

Antoni Miró és un artista integral i agosarat. Un home convençut que les recerques més avantguardistes no són incompatibles amb el sentiment de pertinença a una terra que voldrien deixar sense nom, a una llengua amenaçada que alguns voldrien fragmentada i folkloritzada, subsidiària, inútil.

Antoni Miró és un artista universal, d'una universalitat que li hauria estat impossible d'assolir sense el seu arrelament profund i dolorós al País Valencià i a la llengua catalana. "Quede clar, també, que són covards / tots aquells que obliden les arrels..." Això cantava l'Ovidi Montllor.

És d'estranyar que l'Ovidi i en Toni fossin amics?

És d'estranyar que en Toni dediqui, ara i aquí, una exposició no solament a l'amic, sinó a un dels artistes més importants que ha donat el País Valencià?

L'Ovidi va desenvolupar, com Antoni Miró -amb el vent de cara, i en un país que ha tendit ha buscar la felicitat en l'assumpció suïcida de l'amnèsia històrica- una obra d'una rara coherència, d'una qualitat densitat sorprenents.

I, tot plegat, partint pràcticament de zero: l'Ovidi, des de la seua condició de membre conscient d'una classe i d'una nació aprimides, va posar constantment a prova la seua ferotge voluntat d'aprenentatge. I així va arribar a domesticar aquests animals esquerps que anomenem mots, per a dir, o per a suggerir, allò que li passava pel cap, allò que necessitava treure's del pap. Però això no és tot.

L'Ovidi va saber fer evolucionar les seues melodies des d'una efectivitat un xic primària fins a una notable complexitat, sense perdre mai de vista que una cançó és un TOT, un difícil equilibri entre paraula, música i interpretació. Però això no és tot.

L'Ovidi va saber avançar-se al seu temps, amb el rics incomprès pels crítics que no se senten feliços si no enganxen etiquetes: l'audició de Crònica d'un temps (1973) continua essent, més de tres dècades després de la seua publicació, una bufetada a tots aquells que intenten reduir la Cançó en general, i l'Ovidi en particular, a un tòpic groller. Però això no és tot.

L'Ovidi ens va fer entendre de debó Salvat-Papasseit. I Estellés. I va cantar i dir versos de Sagarra, de Pere Quart, d'Espriu, de Blai Bonet, de Maiakovski, amb aquella aparent naturalitat que només s'aconsegueix amb una hàbil combinació d'esforç i de gran Art. Però això no és tot.

I no és perquè l'Ovidi sentit és extraordinari, punyent, però incomplet. L'Ovidi és també el gest: l'expressió del rostre, la manera d'alçar les celles, el somriure o el rictus amarg, l'esguard acerat de l'Home malgrat tot dempeus...

L'Ovidi alçava una mà i totes les mirades quedaven suspeses en aquest moviment, mai gratuït, realitzat amb la saviesa dels més grans: Brel, Montand, Reggiani... Els meus records de l'Ovidi en escena van lligats a la veu i al gest d'una manera indis-soluble:

Recordo com a la fi de la "Cançó de les balances" els seus braços s'obrien (i quan s'ajunten els homes) i s'obrien (i quan s'ajunten els homes) i s'obrien (i quan s'ajunten els homes) com si volguessin abraçar el dolor de tota la Humanitat (...rient i plorant la canten!).

Recordo la dansa hilarant amb què interpretava "Sol d'estiu", contracançó de temporada on una breu anada a la platja esdevenia un autèntic malson per al treballador que intentava desconnectar per un dia d'una feina alienant.

Recordo com els “Va com va” de la cançó epònima eren dits amb totes les expressions facials i vocals imaginables, des de la trista resignació fins al sarcasme salvatge.

Recordo la immensa delicadesa amb què dibuixava en l'aire el cigarret de l'entranyable Teresa, mentre la boja prenia cos i la seua presència esdevenia una punyent denúncia de la misèria mental d'un franquisme encara massa viu.

Recordo la mà que queia periòdicament, amb brusquedat, com un tallant inapel·lable, a “Carnisseria”.

Recordo el posat volgudament ridícul que assumia quan es convertia en la dona de Joan Anton, el burgès que desitjava exhibir-se al Liceu, a “Una nit a l'òpera”.

Recordo la immobilitat absoluta i sobtada amb què subratllava, per contrast amb els temes anteriors, el dramatisme de cançons com “Dos anònims” (tal com feien, ara que hi penso, Les Frères Jacques en interpretar la impressionant “Barbara” de Jacques Prévert).

Recordo el seu diàleg amb el titella amb què desenvolupava la història d'en Jaume Poch i Prou, símbol irrisori i patètic de la condició humana constantment trepitjada, personatge que havia de sentir crits tota la vida, fins i tot per part del metge -impacienc en veure que no es moria quan li tocava.

Em vénen tants records al cap així que penso en aquella figura menuda vestida de negre que, així que pujava a l'escenari, creixia i creixia... Però l'Ovidi no el puc ficar en un parell de fulls mecanografiats. Així doncs, ben poca cosa més tinc a dir-vos:

Quan sentiu un disc de l'Ovidi, escolteu els seus gestos.

Quan contempleu l'obra que Antoni Miró ha dedicat al seu, al nostre, amic, observeu la veu que esqueixal'obra plàstica, i descobriu la veritat que roman sempre amagada sota la pell de la realitat aparent -tot esperant que un artista l'exhibeixi nua davant de nosaltres.

I, sobretot, no parleu de l'Ovidi com qui parla d'un difunt. Ell va escriure un dia, per peteneres:

“I un cop s'acabe la rifa
que la vida m'ha donat,
si és possible, sota terra
faré crits de llibertat.
Entre cucs i terra i fusta
faré crits de llibertat.
La mort no m'esborrarà!”

Doncs bé, la va encertar. Ell és viu. Molt més viu que certs cadàvers que s'agiten cada dia a les pantalles televisives, i que passen la seua descomposició per despatxos i poltrones. L'Ovidi és viu. I mentre ell sigui viu, la nostra dignitat com a poble serà tan difícil d'enterrar com el difunt de l'Estellés, aquell que no es deixava ficar dins el taüt.

“Soc al món: s'ha de notar”

I tant que es nota, Ovidi! i tant que es nota, Toni!

Miquel Pujadó

LLIÇÓ DE SUMES 2004 (Acrílic s/ llenç, 92x65)

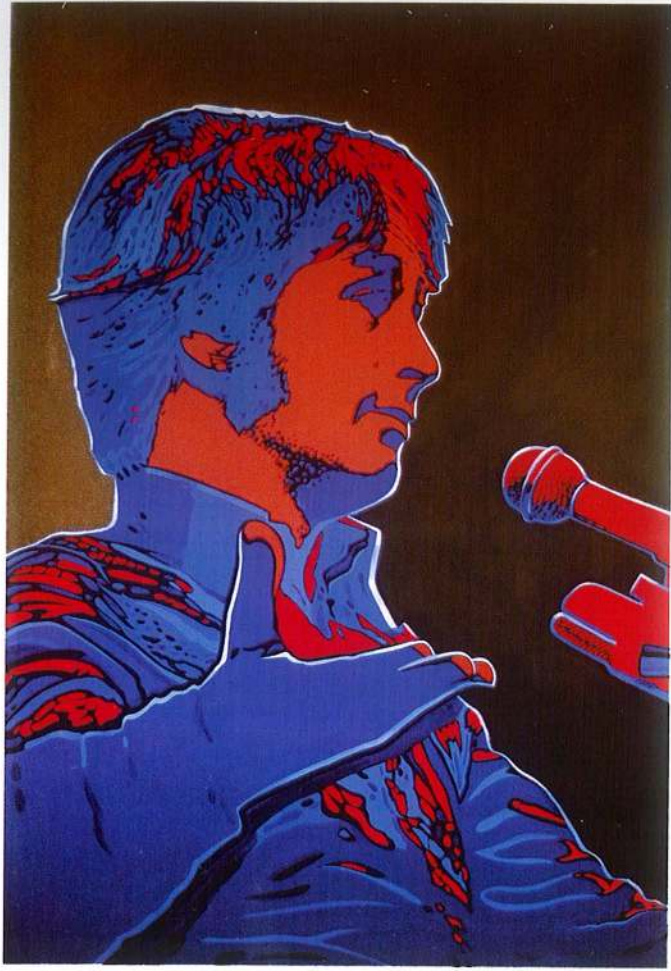
UNA DE POR 2004 (Acrilic i metall s/ llenç, 100x100)

ESBÓS. VA COM VA 2003 (Acrílic i metall s/ llenç, 92x65)

CORAL ROMPUT "A Vicent Andrés Estellés" 2004 (Acrílic i metall s/ llenç, 100x100)
HISTÒRIA D'UN AMIC 2004 (Acrílic s/ llenç, 100x100)

VA COM VA 2003 (Acrilic i metall s/ llenç, 92x65)

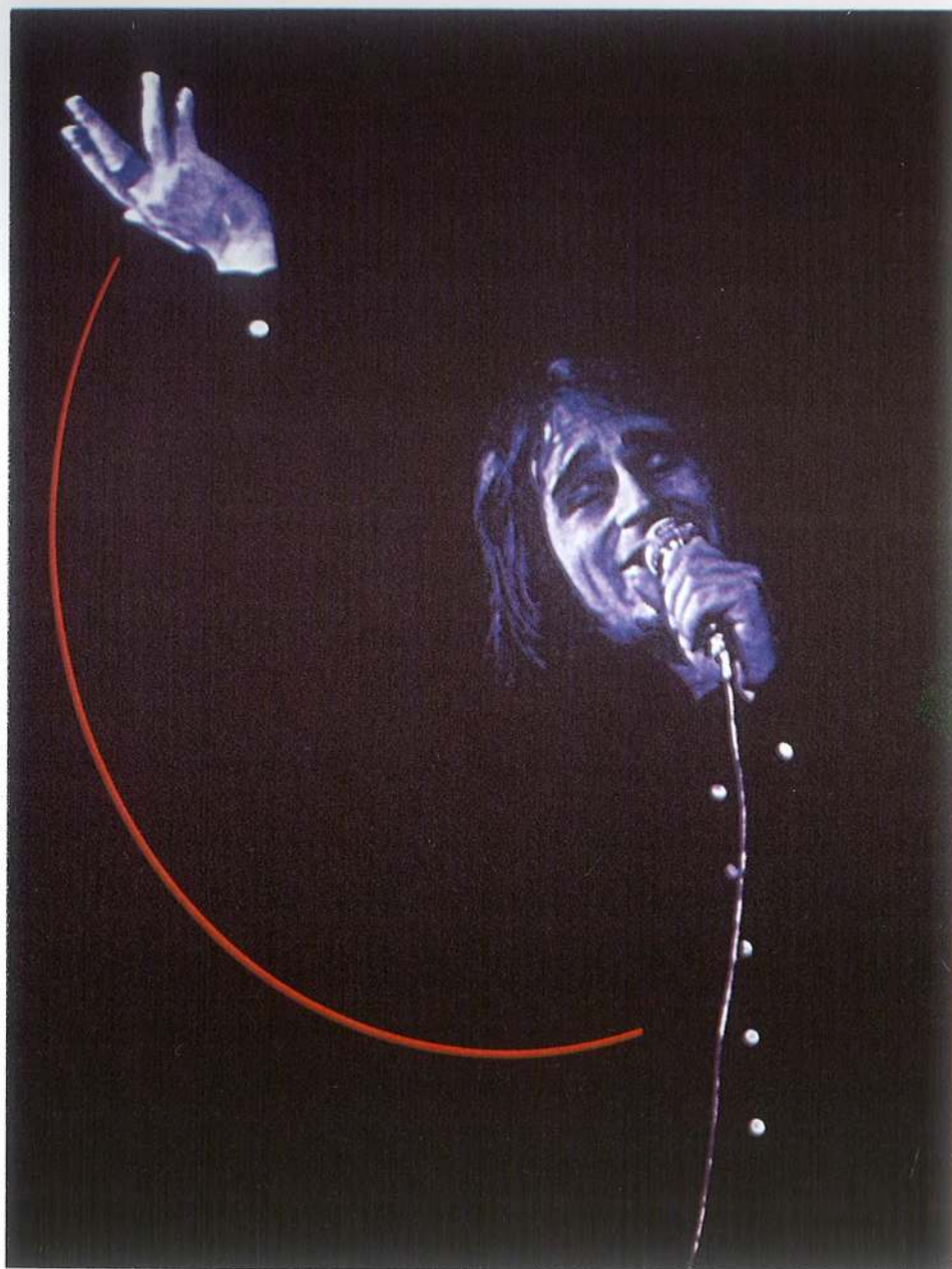
LA MIRADA "LES MEVES VACANCES" 2003 (Acrilic i dibuix s/ llenç, 100x100)

EL DILUVI 2004 (Gràfica digital -9, 76x56)

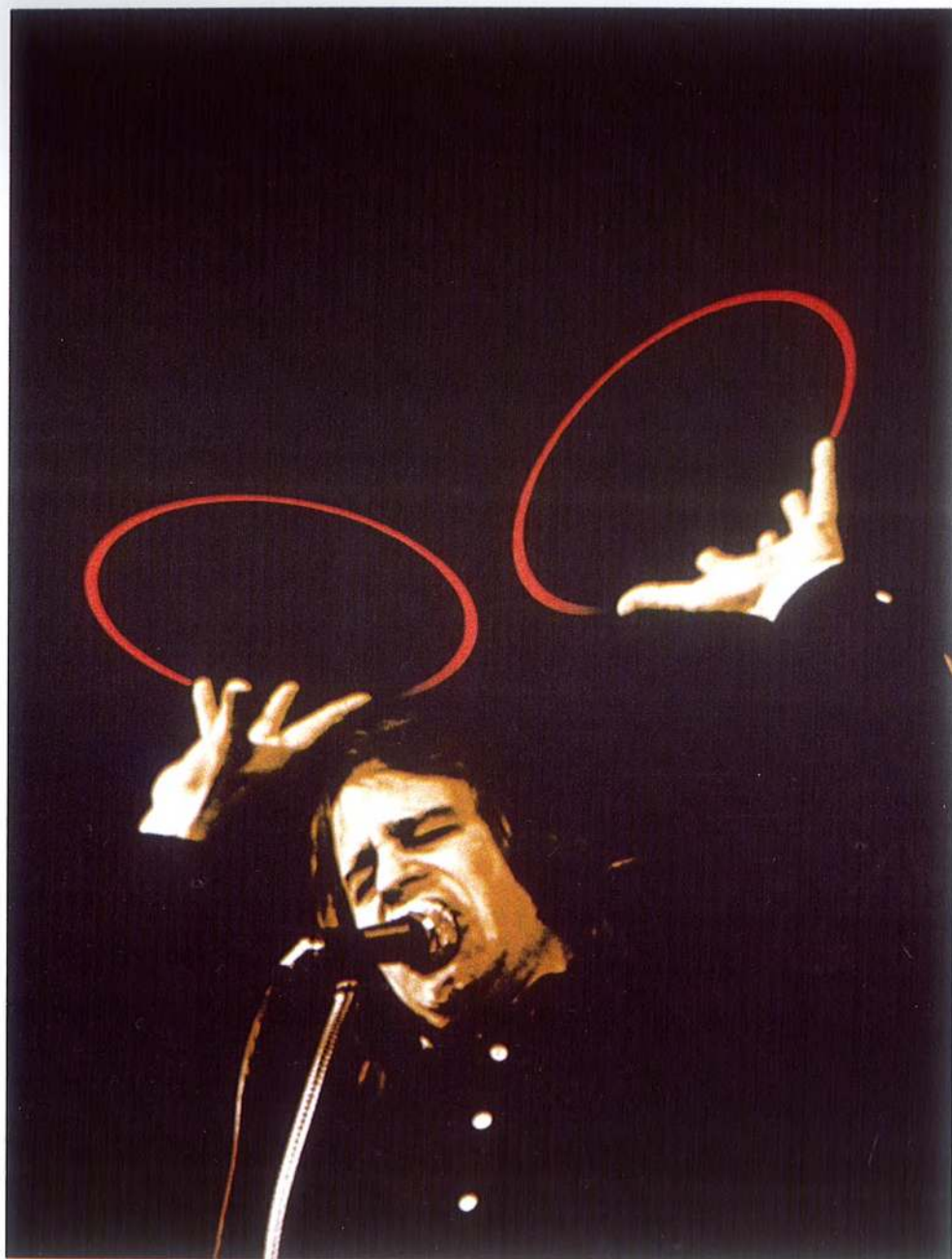
VISC EL QUE VEIG 2004 (Gràfica digital -9, 76x56)

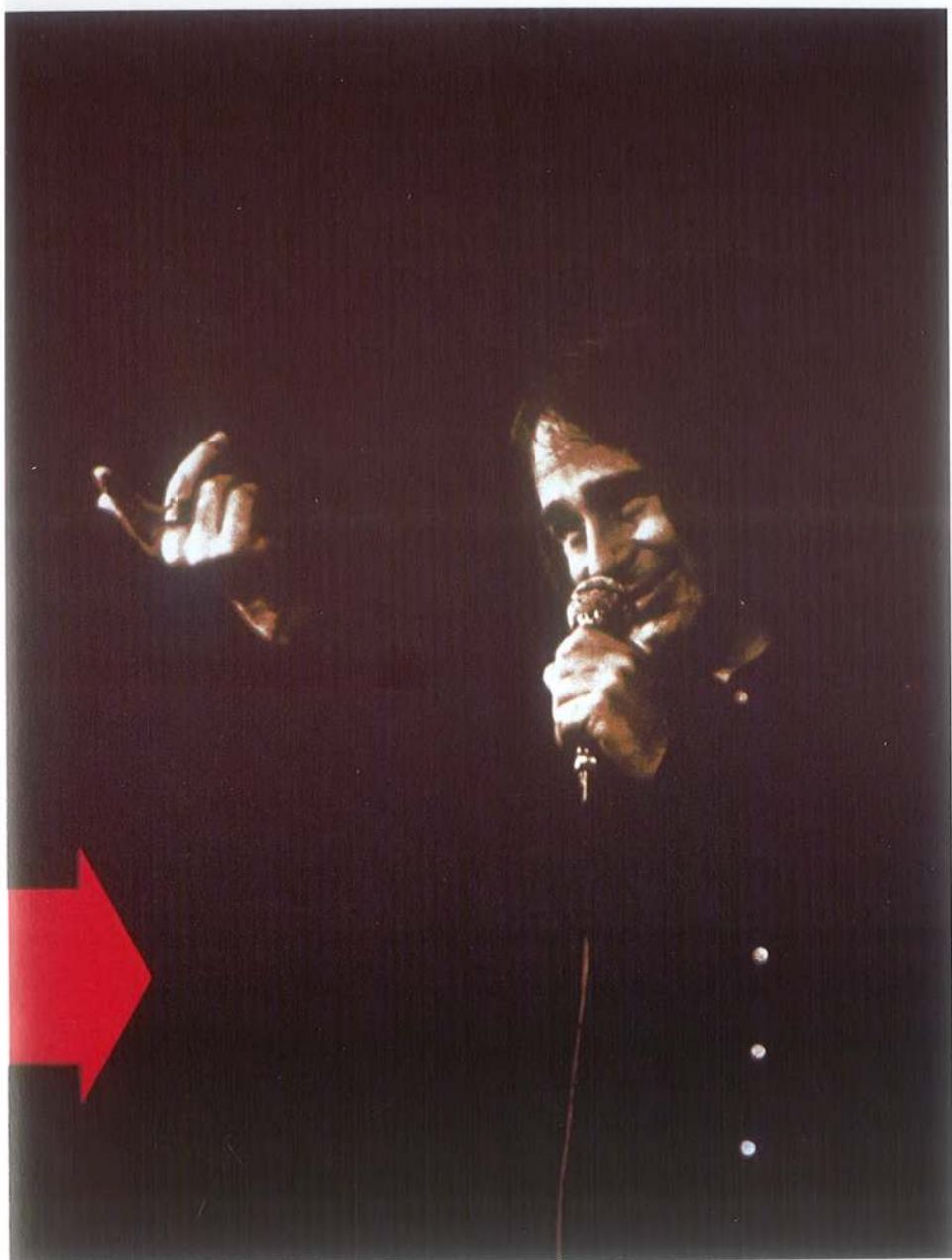
GARROTADA EN SWING 2004 (Gráfica digital -J9, 76x56)

CANÇÓ DE LES BALANCES 2004 (Gràfica digital -9, 76x56)

BOGERIA AMB NÚMEROS 2004 (Gráfica digital -9, 76x56)

XAFARDERIES 2004 (Gràfica digital -9, 76x56)

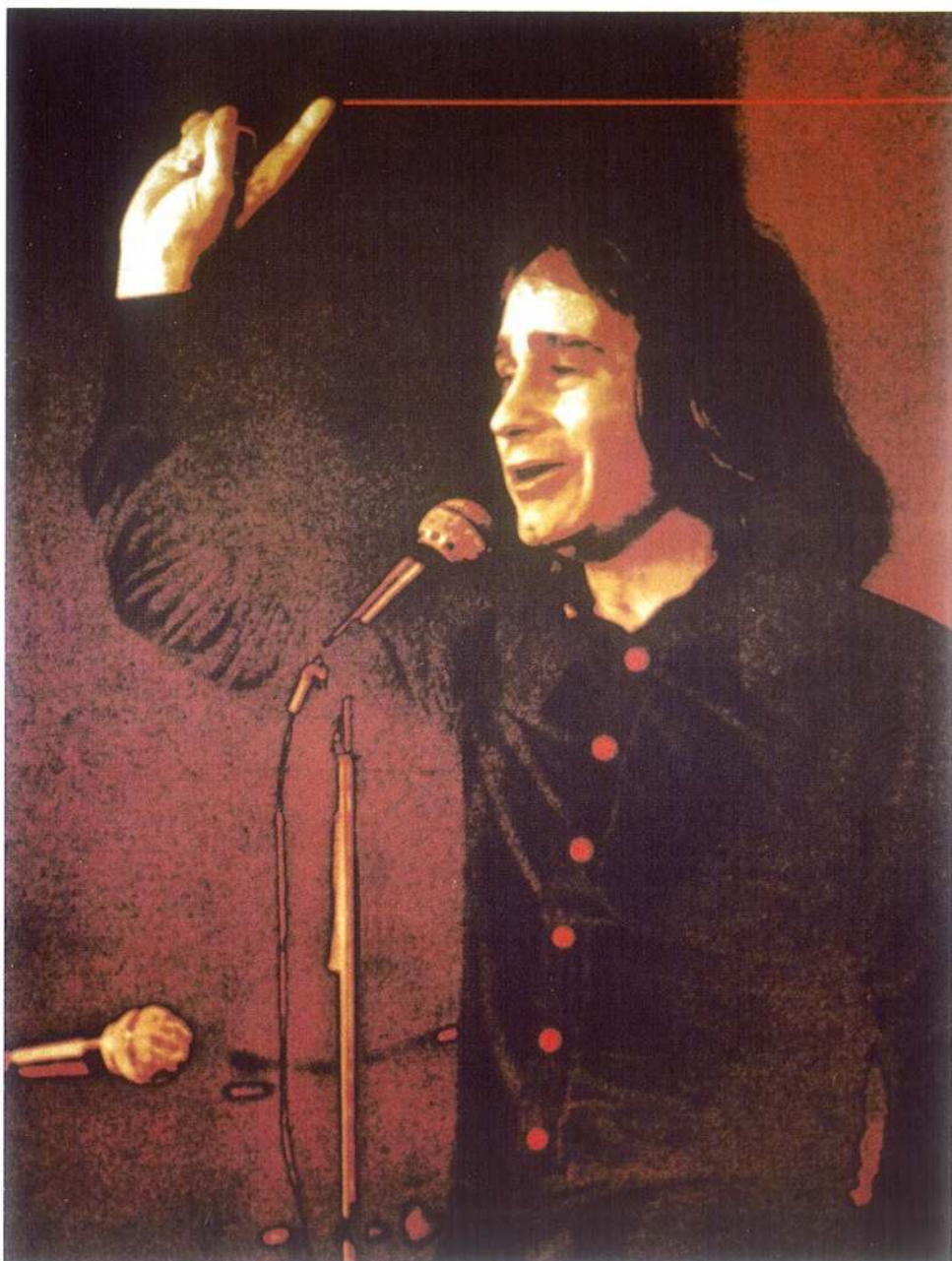
CARTA A CASA 2004 (Gráfica digital -9, 76x56)

PERQUÉ VULL 2004 (Gràfica digital -9, 76x56)

SERÁ UN DIA 2004 (Gráfica digital -9. 76x56)

CANÇONETA JUGANERA 2004 (Gràfica digital -9, 76x56)

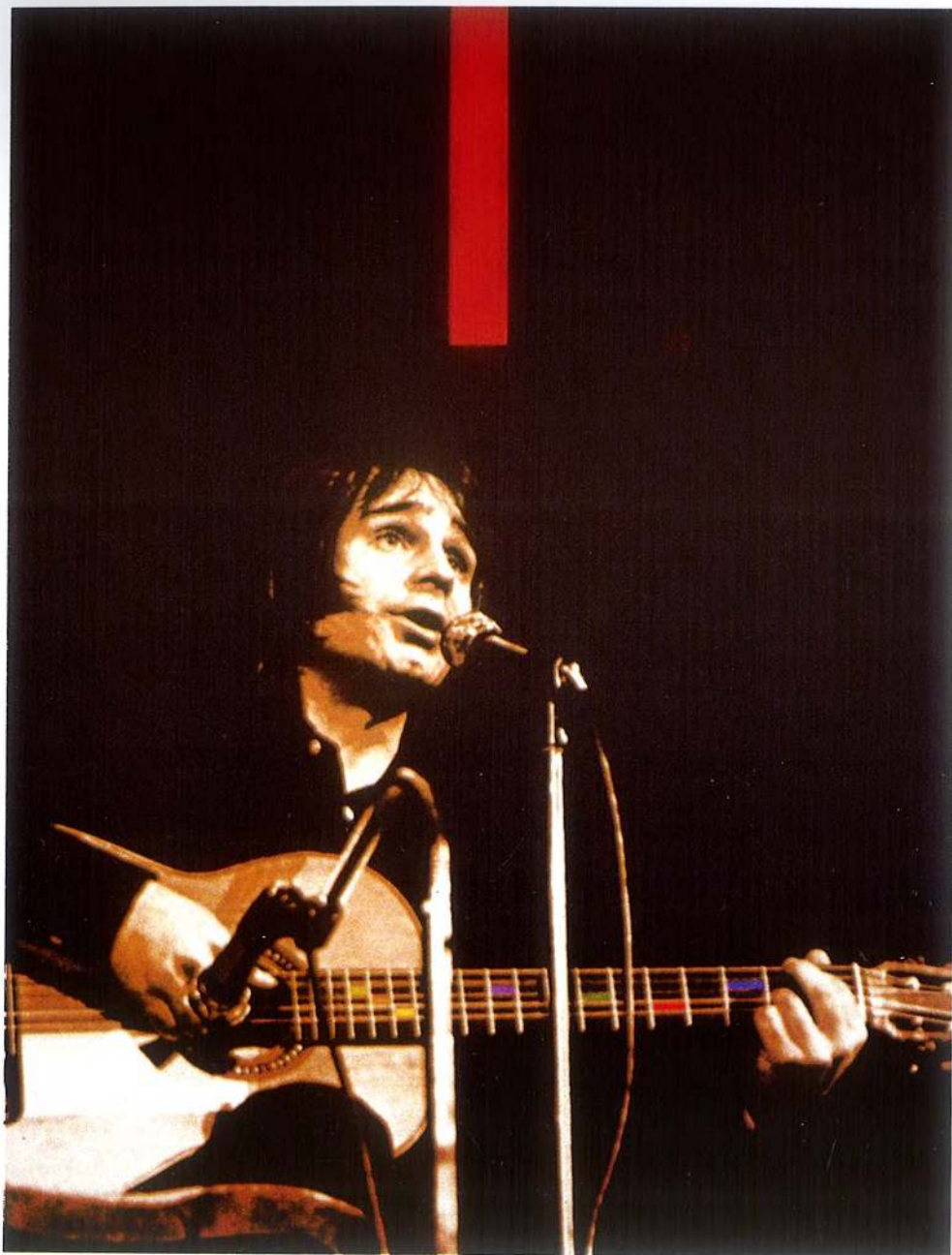
GOLA SECA 2004 (Gràfica digital -9, 56x76)

MÓN DIVERTIT 2004 (Gràfica digital -9, 56x76)

UNA NIT A L'ÒPERA 2004 (Gràfica digital -9, 56x76)

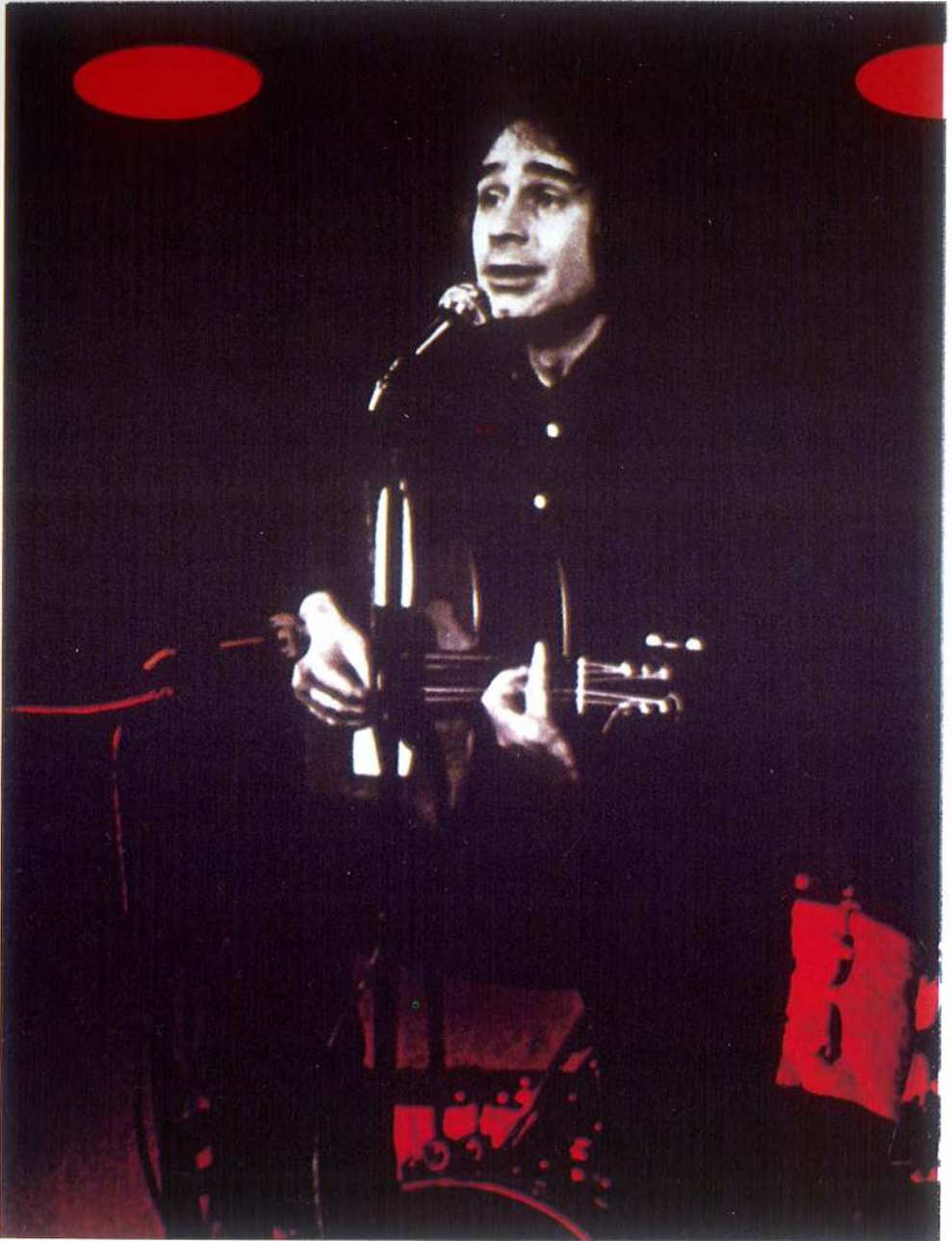
SAGETA DE FOC 2004 (Gràfica digital -9, 56x76)

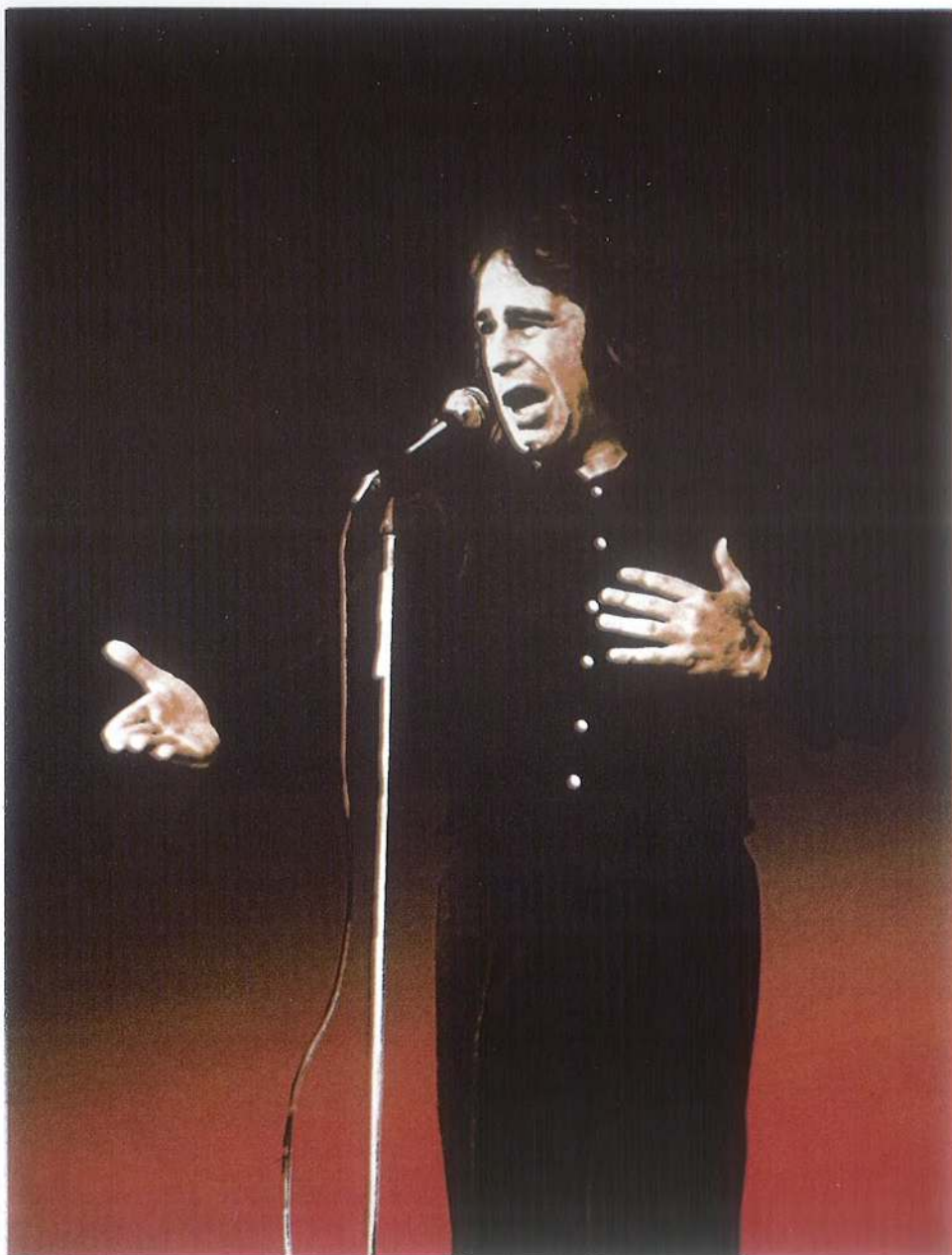
ASSAIG DE CÀNTIC 2004 (Gràfica digital -/9, 76x56)

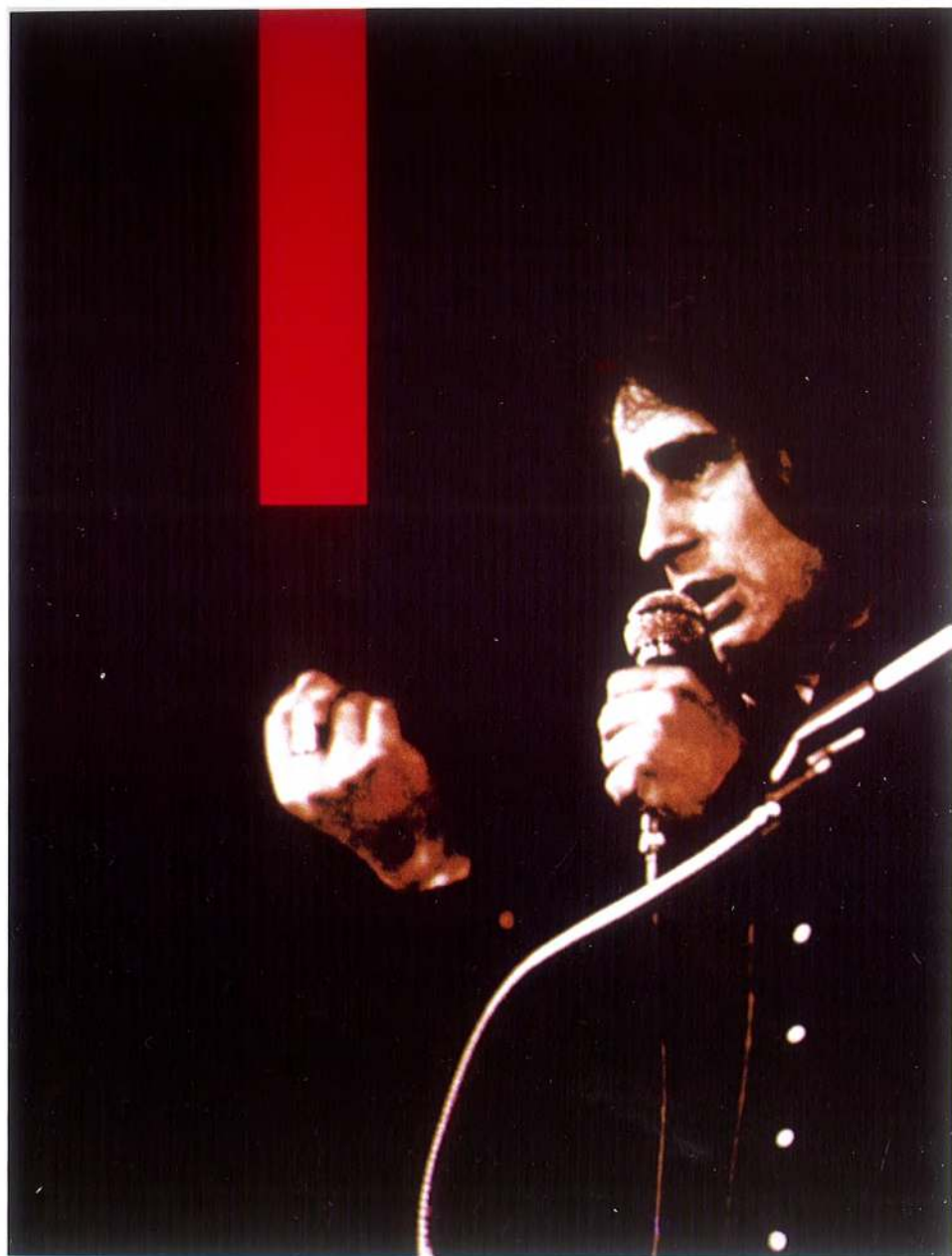
M'ACLAME A TÚ 2004 (Gráfica digital -9, 76x56)

LA SAMARRETA 2004 (Gráfica digital -9, 76x56)

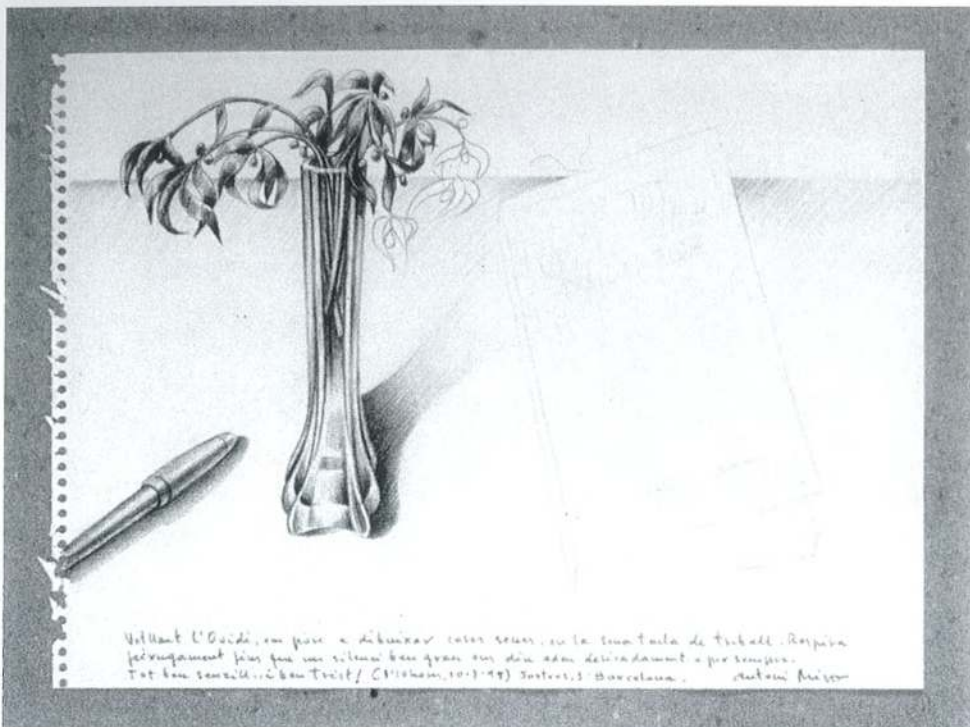
DICCIONARI DE BUTXACA 2004 (Gràfica digital -9, 76x56)

CRÓNICA D'UN TEMPS 2004 (Gràfica digital -9, 76x56)

ALS PARES 2004 (Gráfica digital -9, 76x56)

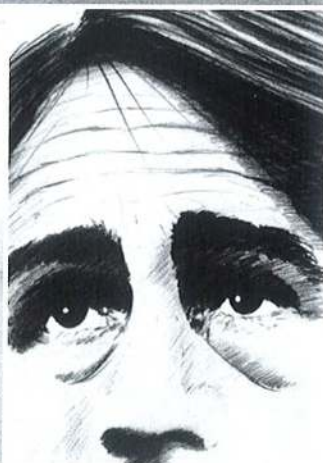
1

2

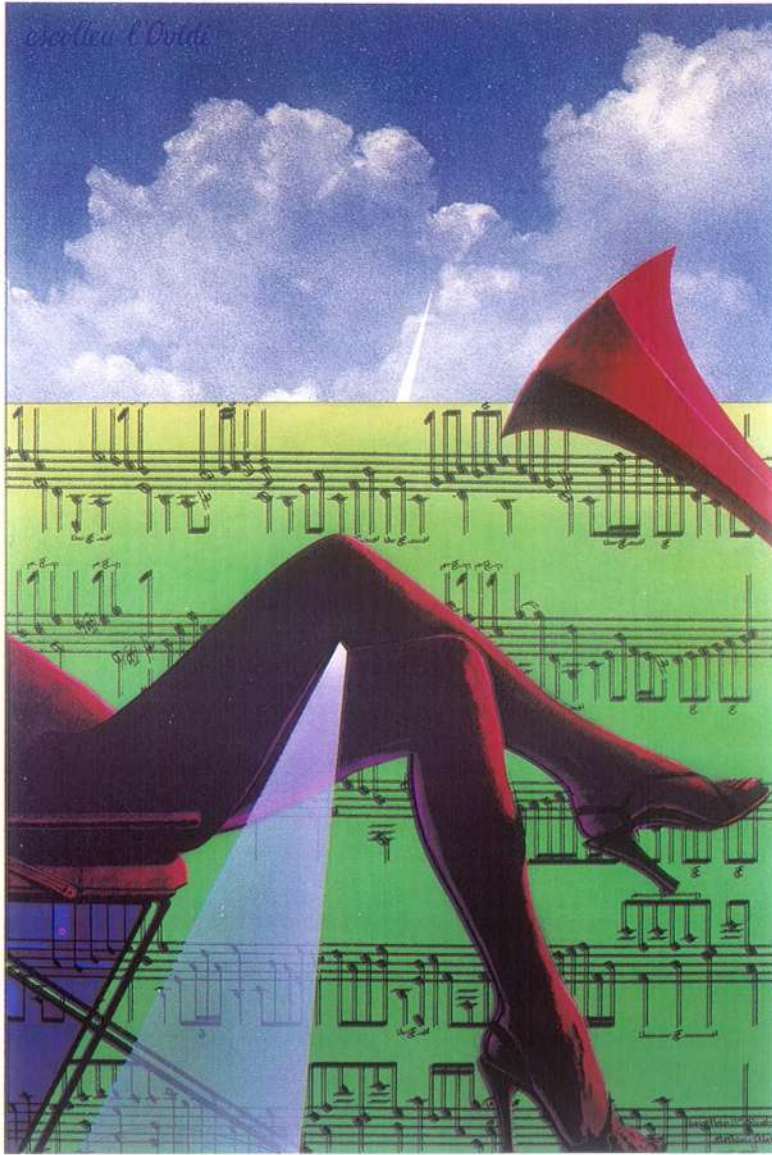

3

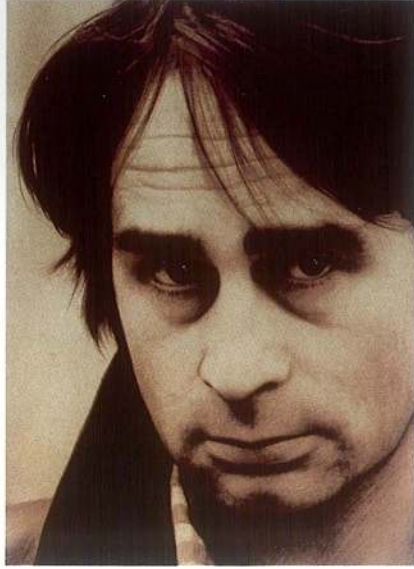

4

1. VETLLAN L'OVIDI 1995 (Dibuix 21x30)
2. A OVIDI MONTLLOR 1994 (Dibuix 75x56)
3. AQUI MANCA L'OVIDI 1995 (Dibuix 30x21)
4. OVIDI EN LA MEMÒRIA 1996 (Dibuix 55x38)

ESCOLTEU L'OVIDI 1995 (Acrilie-taula 98x68)

L'OVIDI DE VACANCES 2005
(Gràfica digital-/99,76x56)
Edició especial amb motiu
del 10 aniversari de la seua
mort.

Amb la col·laboració del

EXPOSICIÓ ITINERANT

CAT, TRADICIONARIUS, BARCELONA

LA TORNA, BARCELONA

ALMOINES, (LA SAFOR)

BARX (LA VALLDIGNA)

BENIFAIRÓ DE LA VALLDIGNA

GUARDAMAR, (LA SAFOR)

PALMERA (LA SAFOR)

POTRIES (LA SAFOR)

ROQUETES (EL BAIX EBRE)

2 0 0 5

